

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 413/2016 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om lagen om elev- och studerandevård

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 413/2016 rd undertecknat av riksdagsledamot Outi Alanko-Kahiluoto /gröna och Eeva-Johanna Eloranta /sd:

Är regeringen medveten om att förslaget ligger i strid med lagen om elev- och studerandevård, som riksdagen godkänt, i fråga om psykolog- och kuratorverksamhet och i praktiken skulle leda till att psykolog- och kuratorverksamheten i skolor och läroverk, sådan den idag används av elever, föräldrar och skolor, skulle läggas ner och vad ämnar regeringen göra för att en elev- och studerandevård som stämmer överens med lagen om elev- och studerandevård ska bibehållas och utvecklas – och inte så att säga överföras till landskapen genom att kommuners och skolors statsandelar ges över åt dem?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt lagen om elev- och studerandevård (1287/2013, nedan elevvårdslagen) ska psykolog- och kuratortjänster ordnas för elever i förskoleundervisning och grundläggande utbildning och för studerande på andra stadiet. Nuförtiden är det hälsovårdsväsendet som ordnar skolhälsovårdstjänster och varje kommun kan bestämma vilken förvaltningssektor som ska ordna kurator- och psykologtjänsterna.

Enligt en rapport om den grundläggande utbildningen framtagen av Utbildningsstyrelsen och Institutet för hälsa och välfärd 2015 anordnade bildnings- eller utbildningsväsendet psykologverksamheten i 56 procent av kommunerna och kuratorverksamheten i 72 procent av dem. Social- och hälsovårdsväsendet skötte psykologtjänsterna i 34 procent av kommunerna och kuratorverksamheten i 20 procent av dem. Det var vanligare i de större kommunerna att tjänsterna i fråga anordnades av bildnings- eller utbildningsväsendet – i över 50 procent av de små kommunerna var det social- och hälsovårdsväsendet som skötte psykolog- och kuratorverksamheten. I gymnasier och yrkesläroanstalter låg talen i samma storleksklass 2014.

I det skriftliga frågan hänvisas till ett lagutkast inom social- och hälsovårds- och landskapsreformen och som gäller statsandelen för kommunal basservice. Enligt lagförslaget överförs skolhälsovården, psykologerna och kuratorerna till landskapen och den övriga, s.k. gemensamma elevvården blir kvar hos kommunen. De som framför frågan befarar att om

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 413/2016 rd

ansvaret för skolpsykolog- och -kuratorverksamhet överförs till landskapen blir psykolog- och kuratortjänsterna fjärrade från skolväsendet och bildar inte längre en enhetlig elevvård med det.

Under beredningen av det förenämnda lagutkastet om statsandelen för kommunal basservice dryftade social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet tillsammans hur skolpsykolog- och skolkuratortjänsterna ska ordnas i social- och hälsovårdsreformen. Ministerierna konstaterade att om tjänsterna ingår i landskapens ansvar blir det möjligt att samplanera alla tjänster inom elevvården, ordna gemensam utbildning och enhetliga tillvägagångssätt för dem som tillhandahåller tjänsterna och att använda resurserna flexibelt och enligt rådande servicebehov. Modellen underlättar också arbetsfördelningen och samarbetet mellan elevvård och service som produceras utanför skolan, till exempel mentalvårdstjänster för barn och unga och barnskydd. Detta innebär att de regionala skillnaderna i fråga om kvalitet och omfattning blir mindre. På denna grund beslöt ministerierna att föreslå att skolpsykolog- och skolkuratortjänsterna, i egenskap av tjänster som sköts av social- och hälsovårdspersonal, och i likhet med övrig sote-personal, ska omfattas av landskapets serviceansvar.

Värt att notera här är att det inte är samma sak att anordna tjänster som att tillhandahålla tjänster. I dagens läge är till exempel hälsovårdaren och läkaren starkt närvarande i skolgemenskapen, även om det är hälsovårdsväsendet som har ansvaret att anordna skolhälsovårdstjänsterna. Enligt elevvårdslagen ska elevvård genomföras som ett planerat och sektorsövergripande samarbete mellan undervisningsväsendet och social- och hälsovårdsväsendet.

Programmet för utveckling av barn- och familjetjänsterna (LAPE) är ett spetsprojekt med målet att integrera tjänsterna med låg tröskel för barn, unga och familjer med fokus på barnets bästa. Ett projekt inom LAPE som genomförs som ett samarbete mellan social- och hälsovårdsministeriet och undervisnings- och kulturministeriet är Varhaiskasvatus, koulu ja oppilaitos lapsen ja nuoren hyvinvoinnin tukena (småbarnspedagogiken, skolan och läroverket – ett stöd för barn och unga). Projektet handlar om att förnya elevvårdstjänsterna som helhet, med barn och ungdomar i centrum. Viktiga principer inom LAPE är att tjänster ska anordnas i skolan, nära barnen och ungdomarna, och att det ska finnas en kontinuitet. Det är också viktigt att aktörerna inom elevvården är bekanta med skolan och utgör en integrerad del av denna. Detta är ett av de landskapsomfattande utvecklingsområden inom vilka kommuner kan ansöka om statsandel i syfte att förnya sin verksamhet.

Det är viktigt att elevvården finns nära elever och studerande och att psykologer och kuratorer fungerar som en del av skolgemenskapen. Denna princip kommer vi att värna om också i den nya landskapsmodellen.

Efter förhandlingar i ministerarbetsgruppen för reformen beslöt regeringen den 29 juni 2016 om fortsatt beredning med målet att förenkla lagstiftningen om valfrihet och finansiering via flera kanaler. I sitt beslut konstaterade regeringen att tjänsterna inom elev- och studerandevården som helhet ska vara ett stöd för dem som studerar vid ett läroverk och fungera förebyggande och

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 413/2016 rd

korrigering i dette syfte. Det er ikke naturligt, at de skal omfattes af valgfriheden på grundniveau.

Helsingfors 21.9.2016

Familje- og omsorgsminister Juha Rehula